

Історія

УДК 94(477+470)"18/19":929.52

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.18383744>

**Рід Христофорових:
від козацької старшини до російського дворянства**

Кочергін Ігор Олександрович,

доктор історичних наук, доцент, доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін, Військовий інститут танкових військ Національного технічного університету “Харківський політехнічний інститут”, м. Харків, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-7702-7645>

Прийнято: 12.01.2026 | Опубліковано: 27.01.2026

***Анотація:** У статті розглянуто історичну траєкторію роду Христофорових як приклад трансформації української козацької еліти в російське імперське дворянство наприкінці XVIII – XIX ст. Колишня козацька еліта опинилася перед стратегічним вибором між втратою соціального статусу та правових привілеїв або інтеграцією до імперських адміністративних, військових і станових структур.*

На основі архівних джерел і генеалогічної реконструкції у статті простежено походження роду Христофорових та висвітлено процес їх nobilitaції і внесення до родовідних книг дворянства Катеринославської губернії. Особливу увагу приділено механізмам соціальної адаптації, зокрема військовій і цивільній службі, землеволодінню, а також участі в економічному розвитку та колонізації Півдня України.

У статті вперше здійснено цілісну генеалогічну реконструкцію роду Христофорових на основі архівних матеріалів XVIII–XIX ст., що дозволяє простежити не лише формальні етапи nobilitації, а й довготривалі родинні стратегії соціальної адаптації, службової кар'єри та господарської діяльності в умовах Російської імперії. Особливу увагу приділено діяльності Василя Христофорова як дворянина-землевласника, який успішно перетворив маєток на прибуткове господарство як до, так і після скасування кріпацтва у 1861 р.

Дослідження показує, що історія роду Христофорових відображає ширші закономірності інтеграції еліт, соціальної мобільності та прагматичних мотивів, які визначали поведінку колишньої козацької знаті в межах імперського простору. Отримані результати сприяють глибшому розумінню соціальної історії українських еліт і складних процесів адаптації та трансформації в імперському контексті.

Ключові слова: соціальна трансформація; Російська імперія; генеалогія; землеволодіння; Катеринославська губернія.

The Khrystoforov Family Line: from Cossack Elite to Russian Nobility

Ihor Kocherhin,

Doctor of Historical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Social and Humanitarian Disciplines, Military Institute of Armored Forces of National Technical University “Kharkiv Polytechnic Institute”, Kharkiv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-7702-7645>

Abstract: *There is the historical trajectory of the Khrystoforov family as a case of the transformation of the Ukrainian Cossack elite into the Russian imperial*

nobility during the late eighteenth and nineteenth centuries is examined in this article. Following the incorporation of Ukrainian lands into the Russian Empire, the former Cossack elite faced a strategic choice between the loss of social status and legal privileges, on the one hand, and integration into imperial administrative, military, and estate-based structures, on the other.

Drawing on archival sources and genealogical reconstruction, the article traces the origins of the Khrystoforov family and analyzes the process of their ennoblement and inclusion in the genealogical registers of the nobility of the Katerynoslav Province. Particular attention is paid to mechanisms of social adaptation, including military and civil service, landownership, as well as participation in the economic development and colonization of Southern Ukraine.

For the first time, the study offers a comprehensive genealogical reconstruction of the Khrystoforov family based on archival materials from the eighteenth and nineteenth centuries. This approach makes it possible to examine not only the formal stages of ennoblement but also long-term family strategies of social adaptation, career advancement, and economic activity within the framework of the Russian Empire. Special attention is given to the activities of Vasyl Khrystoforov as a noble landowner who successfully transformed his estate into a profitable enterprise both before and after the abolition of serfdom in 1861.

The study demonstrates that the history of the Khrystoforov family reflects broader patterns of elite integration, social mobility, and pragmatic motivations that shaped the behavior of the former Cossack nobility within the imperial context. The findings contribute to a deeper understanding of the social history of Ukrainian elites and the complex processes of adaptation and transformation under imperial rule.

Keywords: *social transformation, Russian Empire, genealogy, landownership, Katerynoslav Province.*

Постановка проблеми. Формування української еліти у модерний час мало не завершений характер і було обумовлене поступовим та невпинним скороченням самоврядних прав Гетьманщини, а згодом ліквідацією державності наприкінці XVIII ст. Козацька старшина змушена пристосовуватися до нових суспільно-політичних обставин, за яких самостійне існування української шляхи було неможливим. Після нобілітації частина колишньої козацької шляхти стала складовою частиною російського офіцерства та чиновництва, яке взяло участь у колонізації Півдня України.

Нобілітація козацької старшини до певної міри було вимушеним процесом, бо інакше в умовах інкорпорації українських земель до російської імперії, старшина втрачала свої права і привілеї.

В даному разі спрацьовував особистий інтерес, тоді як державницький був відсунутий на маргінес. Не для всіх Українська держава була батьківщиною, радше територією для реалізації соціальних можливостей. Це стало однією з причин відсутності в середовищі старшини масштабної протидії намірам російської влади підкорити українські землі. Навпаки процес нобілітації в російське дворянство набув системного характеру.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Історіографія нобілітації української козацької старшини до російського дворянства та її інтеграція до владних та соціально-економічних структур російської імперії обширна. Втім рід Христофорових та окремі його представники не були предметом спеціального дослідження. Певну увагу першим представникам роду приділив дослідник козаччини В.В. Кривошея [12, с. 138]. Під час вивчення історії катеринославського дворянства автор даної статті вже мав справу з матеріалами, в яких фігурували представники роду Христофорових. Втім формат монографії та дисертації не дозволив приділити цьому роду більше уваги.

Таким чином, на сьогодні відсутня сформована історіографія роду Христофорових як окремого об'єкту наукового аналізу. Наявні публікації містять лише фрагментарні згадки, що не дозволяють простежити генезу роду, особливості його нобілітації, службову стратегію та місце в соціальній структурі Південної України доби російської імперії. На відміну від праць, у яких старшинські роди Південної України розглядаються переважно крізь призму формально-правового статусу або адміністративної інтеграції, запропоноване дослідження акцентує увагу на внутрішньородинних стратегіях і практиках повсякденної соціальної адаптації. Такий підхід дозволяє поєднати макрорівневі узагальнення історії імперської еліти з мікроісторичним аналізом конкретного роду, що залишається недостатньо представленим у сучасній історіографії.

Мета статті. Методологічно попередні студії спиралися здебільшого на соціально-становий та інституційний підходи, що дозволило окреслити правові рамки й адміністративні механізми інтеграції еліти, однак обмежувало можливість простежити довготривалі родинні стратегії, мотивації та практики соціальної адаптації на мікрорівні. Недостатньо використаним залишається потенціал генеалогічного аналізу в поєднанні з архівними матеріалами, який дає змогу реконструювати не лише формальні етапи нобілітації, а й реальну поведінку представників колишньої козацької старшини в імперському середовищі, зокрема у період реформ 1860–1880 років.

У цьому контексті дослідження роду Христофорових заповнює важливу прогалину в наукових знаннях, оскільки дозволяє на конкретному прикладі простежити поєднання соціальної мобільності, службової кар'єри, землеволодіння та господарських стратегій упродовж кінця XVIII – XIX ст. Авторський підхід базується на критичному використанні власних напрацювань, які доповнюються системною генеалогічною реконструкцією та аналізом економічної діяльності роду.

Методологічно стаття ґрунтується на поєднанні підходів соціальної історії, історії еліт, генеалогічного аналізу та мікроісторії. Соціально-історичний підхід використано для аналізу трансформації уявлень, мотивацій і моделей поведінки окремих соціальних груп у процесі інтеграції української козацької старшини до імперського простору. Підхід історії еліт дозволяє простежити механізми нобілітації, соціальної мобільності та відтворення статусу в межах дворянського стану.

Мікроісторичний підхід застосовано для реконструкції індивідуальних і родинних стратегій, що дає змогу поєднати загальноімперські соціальні процеси з конкретними біографічними траєкторіями представників роду Христофорових. Генеалогічна реконструкція в поєднанні з аналізом архівних матеріалів дозволяє простежити міжпоколінні стратегії збереження соціального статусу, службової мобільності та економічної адаптації впродовж кінця XVIII – XIX ст.

Водночас дослідження обмежене нерівномірною збереженістю джерел, що ускладнює повну реконструкцію повсякденних практик усіх представників роду. Отримані результати мають як теоретичне значення для розуміння механізмів трансформації еліт, так і практичну цінність для подальших локальних і родинних досліджень соціальної історії України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Серед старшинських родів Гетьманщини рід Христофорових був на надто помітним. Греки за етнічним походженням вони спочатку розчинилися серед козацької старшини, а згодом стали частиною російського дворянства. Зокрема, сотник Микола Васильович Христофоров, отримав чин капітана, а Катеринославське дворянське депутатське зібрання своїм рішенням від 1.05.1791 р. внесло його до Першої частини Родовідної книги дворян Катеринославської губернії [20, л. 34, 35].

Нащадки першого з відомих представників роду Василя Христофорова (?–1778?) протягом майже 150 років перебували на цивільній або військовій

службі й представляли інтереси вже не української козацької, а російської держави.

До 1861 р. Христофорови, як і більшість дворян Катеринославської губернії, користувалися всіма можливостями, наданих дворянству: володіння кріпаками, землею, монопольним правом на винокуріння тощо.

Втім серед представників роду варто виділити Василя Григоровича, який зробив ставку на вдосконалення поміщицького господарства і перетворив свій маєток на прибутковий. Таким він залишався і після ліквідації кріпацтва.

Попри критичну оцінку здатності дворян господарювати на землі, яку висловлювали деякі представники дворянської верстви, а також історики кінця XIX ст. і XX ст., значна кількість господарств дворян-землевласників, які базувалися на капіталістичних засадах брали свій початок у дореформений період. До них належали маєтки Савицьких і Христофорових, які знаходились у Катеринославському повіті, Полів і Деконських у Верхньодніпровському повіті, Канкріних – в Олександрівському повіті та інші.

Використання техніки в поміщицьких господарствах, зокрема й у маєтку Василя Григоровича, до 1861 р. було, як не дивно, доволі поширеним явищем. При чому поміщики часто впроваджували новітні зразки техніки з власної ініціативи.

Поширення серед дворян-землевласників потягу до занять сільським господарством напередодні Селянської реформи відзначив історик П.І. Савельєв. «Погляди поміщиків на проблему організації господарства і його управління у 40-50-х роках (XIX ст. – I.К.) почали стрімко мінятися, – писав він. У свідомості помісного дворянства все більше вкорінялась та думка, що краще особисто вести своє господарство» [21, с. 27, 28].

Причини цієї зміни, можливо, слід шукати у підвищенні освітнього рівня дворян, а також певній зміні пріоритетів, коли молоді дворяни віддавали перевагу власним господарствам перед цивільною чи військовою службою. Не

дивно, що на середину XIX ст. чимало катеринославських поміщиків були членами різного роду сільськогосподарських товариств (в тому числі й іноземних), але найбільше їх було в складі Імператорського товариства сільського господарства Південної Росії, організованого в м. Одеса у 1828 р.

Важливим є факт наявності поміщиків, чий господарства, не зважаючи на реформу 1861 р. залишалися прибутковими. Саме до таких належало господарство В.Г. Христофорова.

Василь Григорович належав до покоління дворян, яке поєднувало класичну військову кар'єру з активною участю в громадському житті. Він розпочав службу у 1835 р., а в 1839-му закінчив Імператорську Миколаївську військову академію – один із найпрестижніших навчальних закладів імперії, що готував офіцерів Генерального штабу [1, л. 36; 3 с. 3, 7]. Отримана освіта сформувала аналітичне мислення, увагу до деталей і системний підхід до управління, що згодом виявилось в його господарській практиці. У 1854 р. В. Христофоров отримав чин полковника [2, л. 276 об.].

Водночас військова служба не стала для нього єдиним чи головним життєвим проєктом. Центральним простором його діяльності був маєток у селі Лошкарівка Катеринославського повіту. Уже в 1860 р. В. Христофоров володів тут значними земельними масивами – понад дві тисячі десятин придатної землі, а також кріпаками, кількість яких сягала понад сотню [6, с. 2–3]. Однак, на відміну від багатьох поміщиків, він не обмежувався екстенсивною експлуатацією землі й праці.

Новаторські принципи господарювання, які В. Христофоров застосовував у Лошкарівці, робили його маєток одним із найвідоміших у повіті. Він активно експериментував із технікою, часто самостійно винаходив або вдосконалював сільськогосподарські знаряддя. Плуги, сівалки, механічні граблі, універсальні машини для обробки ґрунту – усе це не лише використовувалося в його власному господарстві, а й пропагувалося серед

селян і сусідніх землевласників. В. Христофоров не уникав витрат на досліді і не шкодував зусиль та переконував селян у практичній вигоді нових знарядь праці.

Сучасники відзначали його наполегливість і тверду волю довести кожную розпочату справу до кінця. Він нерідко сам винаходив або удосконалював технічні засоби і використовував їх як у своєму маєтку так і пропагував винайдені ним знаряддя праці. «Завдяки пізнанням і твердій волі Христофорова довести розпочату справу до кінця, – зазначалося в описі одного з винаходів В.Г. Христофорова, – не шкодуючи ні витрат для дослідів, які проводились, ні зусиль для переконання селян у вигоді винайденого знаряддя, цілком можливо зробити багато вдосконалень в сільськогосподарській механіці» [17, с. 13]. Цей підхід різко відрізняв В. Христофорова від типового образу поміщика-споживача, який покладався на традицію, а не на інновацію.

У 1859 р. він зробив важливий крок у публічному представленні своїх ідей, опублікувавши в «Земледельческой газете» детальний опис механічних грабель власної конструкції. У статті В. Христофоров наголошував, що саме специфіка степових просторів і великі площі сінокосів змусили його зайнятися конструюванням нового знаряддя: «Важливість грабель і ті недоліки змусили мене зайнятися конструюванням грабель, які підходять для наших степів і значних за площею сінокосів. Представляю граблі моєї конструкції на суд читачів, після роботи в моєму маєтку Лошкарівка Катеринославського повіту, де вісьмома граблями зібрано сіна на площі 1 800 десятин» [27, с. 826]. Практичний результат був переконливим: вісьмома граблями його конструкції вдалося зібрати сіно на площі близько 1 800 десятин. Для аграрного середовища середини XIX ст. це був серйозний аргумент на користь механізації.

Маєток у Лошкарівці поступово перетворився на демонстраційний простір нових підходів до землеробства. В. Христофоров неодноразово

представляв свої винаходи на різноманітних виставках, а кульмінацією цього визнання стала участь у Всесвітній виставці в Парижі 1867 р. Сам факт присутності поміщика з Катеринославської губернії на міжнародному форумі свідчить про масштаб його амбіцій. Англійські та французькі фахівці схвально відгукнулися про представлені зразки, а сам В. Христофоров отримав премію, золоту медаль і звання почесного члена товариства «Societe de sciences industrielles, arts et belles lettres de Paris» [1, л. 36].

Визнання за кордоном підкріплювалося й нагородами в межах імперії. У грудні 1868 року В. Христофоров був нагороджений орденом Св. Володимира III ступеня «за корисне винайдення снаряду для обробки землі і за заслуги, виявлені на поприщі сільського господарства» [18, с. 386]. У формулюваннях офіційних документів чітко простежується нове розуміння ролі землевласника – не лише як власника, а як носія технічного прогресу.

Паралельно з господарською та винахідницькою діяльністю В. Христофоров активно долучався до земського самоврядування. У 1866 р. він увійшов до складу Катеринославського повітового земського зібрання, а в 1871 р. був обраний маршалком дворянства Катеринославського повіту [4 с. 650]. Його виступи на земських зібраннях демонструють прагматичний, а подекуди навіть жорсткий погляд на соціально-економічні проблеми. Він підкреслював, що земство має насамперед допомагати землевласникам, які перебувають у скрутному становищі, і відкрито виступав за перерозподіл податкового тягара, зокрема за збільшення оподаткування купецтва. У 1869 р. висловив свою позицію щодо ролі земства в громадській діяльності: «Ми прибули сюди, обрані нашими виборцями для справи. Зібрання наше священне ... ми повинні допомагати тим людям, які є нужденні, а саме класу землевласників» [26, с. 175].

Водночас реальність земського життя була далекою від ідеалу. Хронічні недобори до бюджету, фінансові труднощі й борги переслідували земство

протягом усієї його історії. Показово, що серед недоїмників фігурували й представники дворянства, зокрема й сам В. Христофоров. Це свідчить не стільки про його недбалість, скільки про загальну кризу традиційної економічної моделі дворянських господарств у післяреформену добу.

Серед своїх родичів В.Г. Христофоров, певно був найбільш помітним персонажем. Типовий – за походженням, службою, участю в земстві. Нетрадиційний – за підходом до господарства, готовністю до експерименту й відкритістю до технічного прогресу. Його біографія дозволяє побачити, як у межах імперської системи формувалися осередки модернізації, що поєднували військову дисципліну, підприємливість і прагнення до раціонального переосмислення традиційного укладу.

Висновки. Рід Христофорових у XVIII ст. став частиною української козацької еліти. Як і багато своїх співвітчизників брати Микола, Григорій та Федір Христофорови нобілізувалися в російському дворянстві, отримали землі на Півдні України та стали частиною імперського соціального простору. Залучені джерела дозволили простежити не лише формальну нобілітацію роду, а й реальні практики збереження та відтворення соціального статусу в умовах Російської імперії.

Матеріали свідчать, що нобілітація Христофорових була складовою системного процесу інкорпорації старшинської еліти до офіцерсько-чиновницького середовища. Нащадки роду протягом тривалого часу обирали службу (насамперед військову) й землеволодіння як основні інструменти соціальної стабільності, остаточно орієнтуючись на імперську модель лояльності.

Найвиразніше ці тенденції проявилися в діяльності Василя Григоровича Христофорова, чия біографія демонструє поєднання військової кар'єри з активною господарською та громадською діяльністю. Його маєток у Лошкарівці став прикладом переходу від традиційного поміщицького

господарства до раціоналізованої, технічно орієнтованої моделі. Участь В.Г. Христофорова в земському самоврядуванні засвідчує прагнення дворян зберегти соціальний вплив у нових умовах, водночас відображаючи кризу старих економічних механізмів.

Обмеження дослідження пов'язані з концентрацією уваги на найбільш репрезентативному представникові роду та нерівномірною збереженістю джерел щодо повсякденної економічної практики.

Перспективним напрямом подальших досліджень є порівняльний аналіз роду Христофорових з іншими дворянськими родами Катеринославської губернії та Півдня України загалом, що дозволить глибше осмислити варіативність шляхів соціальної адаптації козацької еліти в імперському просторі.

Більше деталей про рід Христофорових, головні факти з біографії його представників подано в Поколінному розписі Христофорових, наведеного у Додатку. Інформація ґрунтується переважно на архівних матеріалах та опублікованих документах.

Список використаних джерел

1. Дело о дворянских выборах в Екатеринославской губернии // Российский государственный исторический архив (далі РГИА). Ф. 1284. Департамент общих дел МВД. Оп. 91. Д. 86. 1871 Б.
2. Друга частина Родовідної книги дворянства Катеринославської губернії // Дніпропетровський національний історичний музей ім. Дмитра Яворницького. Відділ рукописів. Арх. 536.
3. Екатеринославские губернские ведомости (далі ЕГВ). Часть не официальная. 1858. № 23. 7 июня. – С. 3.
4. ЕГВ. Часть не официальная. 1871. № 80. 7 октября. С. 650.
5. ЕГВ. Часть не официальная. 1891. № 74. 25 сентября. С. 2.

6. Извлечение из описаний помещичьих имений в 100 душ и свыше. Екатеринославская губерния // Приложения к трудам редакционных комиссий для составления положений о крестьянах, выходящих из крепостной зависимости. СПб.: В типографии В. Безобразова, 1860. Т. VI. С. 1–35.
7. Николаевская академия генерального штаба – URL: https://ru.wikisource.org/wiki/ЭСБЕ/Николаевская_академия_генерального_штаба, (дата звернення 14.11.2025)
8. Крестьянское дело в Екатеринославской губернии // Прибавление к Екатеринославским губернским ведомостям. 1863. № 6. 12 февраля. 19 с.
9. Крестьянское дело в Екатеринославской губернии // Прибавление к Екатеринославским губернским ведомостям. 1863. № 14. 8 мая. 18 с.
10. Крестьянское дело в Екатеринославской губернии // Прибавление к Екатеринославским губернским ведомостям. 1863. № 16. 19 июня. 23 с.
11. Крестьянское дело в Екатеринославской губернии // Прибавление к Екатеринославским губернским ведомостям. 1863. № 17. 31 июля. 32 с.
12. Кривошея В.В. Українське козацтво в національній пам'яті. Полтавський полк. монографія: у 2 т. Чернігів: Видавець Лозовий В.М., 2014. Т. 1.
13. О высочайшей благодарности // ЕГВ. Часть официальная. 1856. 21 января. №3. С. 1.
14. О дворянстве Христофорова // РГИА. Ф. 1343. Третий департамент Сената. Оп. 31. Спр. 3151.
15. Об изобретении В.Г. Христофоровым нового земледельческого орудия обработки // ЕГВ. Часть не официальная. 1868. № 12. 23 марта. С. 151–152.
16. Объявления и извещения // ЕГВ. Часть официальная. 1856. 21 апреля. № 16. С. 171.
17. Описание сельскохозяйственных орудий и снарядов, приспособленных к потребностям Новороссийского края, введенных в имении

Лошкаревке Екатеринославской губернии и уезда полковника Василия Григорьевича Христофорова // Прибавление к Земледельческой газете. СПб., 1857.

18. Постановления Екатеринославского губернского земского собрания 3-й очередной сессии с 5 по 24 января 1869 года. Екатеринослав, 1869.

19. Постановления чрезвычайного Екатеринославского губернского земского собрания с 25 по 30 апреля 1874 года. Екатеринослав: Печатано в губернской типографии, 1874.

20. Родословная книга дворян Екатеринославской губернии за 1805 р. // РГИА. Ф. 1343. Оп. 51. Спр. 98.

21. Савельев П.И. Аграрный менталитет русского дворянства в XIX веке // Общественно-политические движения России XVIII-XX вв. Межвузовский сборник научных трудов. Самара: Изд-во СамГПИ, 1993. С. 25–35.

22. Список гласных, избранных в уездные земские собрания // ЕГВ. Часть официальная. 1866. – № 1. 1 января. С. 2.

23. Список земельных владений Екатеринославского уезда Екатеринославской губернии (С одной картой). Екатеринослав: Типография губернского земства, 1899. 173 с.

24. Список недоимкам, числящимся на земледельцах более 10 руб. // Постановления чрезвычайного Екатеринославского губернского земского собрания с 25 по 30 апреля 1874 года. Екатеринослав: Губернская типография, 1874. С. 294–315.

25. Список частным владельцам Екатеринославского уезда за 1882–1883 гг. // Отчет Екатеринославской уездной управы за 1882 г. Екатеринослав, 1883. С. 62–69.

26. Стенографический отчет к постановлениям Екатеринославского губернского земского собрания с 24 октября – 4 ноября 1869 года. Екатеринослав: Печатано в типографии Я.М. Чауссаго, 1870.

27. Христофоров В.Г. Механические грабли и упряжи волов и лошадей. Устройство. Станок и зубья // Земледельческая газета. 1859. № 61. 31 июля.

ДОДАТОК

Христофорови

Поколінний розпис

I

1. Василь (? – до 1778)

- У 1750–1754 рр. полтавський грек, у 1759 р. значковий Полтавського полку. Мав в Полтаві двір по вул. Крилівській, а на Єлизаветинській вулиці – сад. Був боржником військового товариша Петра Федоровича Паскевича [12, с. 138].
- 13.09.1759 р. отримав універсал від гетьмана К.Розумовського, що грек Василь Христофоров за старанність на службі при виході у відставку нагороджений чином військового товариша [20, л. 34].
- Дружина: Марія (вдова грека Павла Юр'єва). 30.10.1786 р. склала заповіт [12, с. 138].
- Діти: Микола, Григорій, Іван, Федір

II

2. Микола Васильович (?–?) 1

- У 1778 р. розплатився з боргами батька (400 рублів). Повернув закладений батьком хутір Полужерський [12, с. 138]. 30.01.1787 р. сотник, нагороджений чином армійського капітана [20, л. 35]. 1.05.1791 р. Катеринославське дворянське депутатське зібрання внесло до 1 частини Родовідної книги дворян Катеринославської губернії [20, л. 34].
- Дружина: Марина
- Діти: Василь, Дмитро

3. Григорій Васильович (?–?) 1

- 31.12.1795 р. указом Урядового Сенату скарбник Таврійської губернії губернський секретар нагороджений чином титулярного радника [20, л. 51]. 24.02.1802 р. Катеринославське дворянське депутатське зібрання внесло до 1 частини Родовідної книги дворян Катеринославської губернії, мав 40 років, не одружений [20, л. 51].
- Дружина: Іваненко Марія Мойсеївна.
- Діти: Василь

4. Іван Васильович (?–?) 1

5. Федір Васильович (?–?) 1

- 6.02.1781 р. в службі вахмістром з шляхетства, 15.10.1783 р. кадет Катеринославської кінноти Маріупольського полку, 29.05.1784 р. від служби відставлений прапорщиком [20, л. 51]. 28.03.1802 р. Катеринославське дворянське депутатське зібрання внесло до 1 частини Родовідної книги дворян Катеринославської губернії, мав 38 років [20, л. 52].
- Дружина: Парасковія Артемівна.
- Діти: Іван, Петро

Ш

6. Василь Миколайович (1792–?) 2

- За сповідальним розписом 1799 р. мав 7 років [14, л. 6 об.]. 11.08.1805 р. долучений до роду батька і внесений до 1 частини Родовідної книги дворян Катеринославської губернії [20, л. 35].
- Дружина: NN

7. Дмитро Миколайович (1795–) 2

- 11.08.1805 р. долучений до роду батька і внесений до 1 частини Родовідної книги дворян Катеринославської губернії [20, л. 35]. За сповідальним розписом 1799 р. мав 3 роки [14, л. 6 об.]. У 1805 р. мав 10

років [14, л. 3]. 16.04.1812 р. вступив на службу юнкером в Таганрозький уланський полк, 31.10.1813 р. прапорщик, 31.01.1815 р. переведений до Новоросійського драгунського полку, 7.11.1816 р. поручик [14, л. 5]. Брав участь у битві під Дрезденом 1.10.1813 р., Лейпцигом 6-7.10.1813 р., блокаді Гамбурга 3.01.1814 р. 14.02.1819 р. звільнений у чині штабс-капітана з пансіоном половинної платні [14, л. 5–5 об.]. 17.05.1825 р. вінчався з Анною Іванівною Солошич [14, л. 6 об.]. Звільнений у запас штаб-капітан Д.М. Христофоров пожертвував на користь поранених штаб і обер-офіцерам Кримської війни 1853-1856 рр. призначений йому пансіон в розмірі 87 руб. 69 коп. сріблом, за що отримав подяку від імператора Олександра II [13, с. 1]. З 1.05.1863 р. дозволено виконання викупної угоди, підписаної з селянами с. Микільське на суму 5525 руб. Штабс-капітан [9, с. 9].

- Дружина: Анна Іванівна Солошич.
- «Від Катеринославського повітового суду аби найближчі спадкоємці і родичі померлої штабс-капітанши Анни Іванівни Христофорової, окрім доньок колезької асесорши Єлизавета Папчинської, штабс-ротмістерши Єлизавета Никифоровни і полковниці Анни Христофорової» [16, с. 171].

- Діти: Єлизавета, Анастасія, Євпраксія, Анна

8. Василь Григорович (? – ?) 3

- полковник Генерального штабу, маршалок дворян Катеринославського повіту, другий шлюб з Ольгою Михайлівною. Діти від першого шлюбу Дмитро народ. у 1856 р. від другого шлюбу Наталя у 1859 р. [2, л. 276 об.]. У 1839 р. закінчив Імператорську Миколаївську військову академію [7]. 23 вересня 1871 р. обраний маршалком дворянства Катеринославського повіту [4 с. 650]. Має ордени: Св. Володимира 3 ст. (30.12.1868 р.), Св. Анни 3 ст. На службі з 7.09.1835 р., в чині полковника з 22.02.1854 р. [1, л. 36; 3 с. 3]. У 1860 р. володів маєтками площею 2 164

дес. придатної та 373 дес. не придатної землі біля с. Лошкарівка і хут. Зоря, 108 кріпаків. Полковник [6, с. 2–3]. 12.02.1863 р. Катеринославське у селянській справі присутствіє передало на зберігання уставну грамоту, підписану з селянами с. Лошкарівка [8, с. 14]. 19.06.1863 р. Катеринославське у селянській справі присутствіє відзначило факт не можливості виконання уставної грамоти через зміну умов, первісно визначених між власником і селянами с. Лошкарівка [10, с. 2]. 31.07.1863 р. Катеринославське у селянській справі присутствіє розглянуло пропозицію Новоросійського генерал-губернатора до катеринославського губернатора щодо не можливості зміни викупної угоди між поміщиком і селянами с. Лошкарівка [11, с. 4]. У 1866 р. увійшов до складу Катеринославського повітового земського зібрання від землевласників [22, с.2]. На 1874 р. володів маєтком площею 4 050 дес., полковник [24, с. 310]. Не маючи доступних кредитів, потерпаючи від неврожаїв, селяни як і дворяни, зазнавали збитків, на їх господарствах накопичувалися недоїмки по земським повинностям. Губернська земська управа всю свою історію мала справа з недоборами до земського бюджету. При чому найбільше боргів перед земством мали саме дворяни. Наприклад, у 1874 р. серед недоїмників значилися: князь С.В. Кочубей з Верхньодніпровського повіту, який заборгував 96 руб.; О.В. Депрерадович – 80 руб., Л.О. Шахов – 583 руб. – обидва з Бахмутського повіту; П.А. Струков – 296 руб., А.П. Товбич – обидва з Олександрівського повіту; В.Є. Христофоров – 127 руб. з Катеринославського повіту [19, с. 298, 301, 304, 305, 310]. Більшість з них входили до земських зібрань.

- 1 дружина: NN
- Діти: Дмитро
- 2 дружина: Ольга Михайлівна Яковлева.

- Наталя

9. Іван Федорович (1791–?) 5

- У 1802 р. мав 11 років [20, л. 50 об.].

10. Петро Федорович (1799–?) 5

- У 1802 р. мав 3 роки [20, л. 50 об.].

IV

11. Єлизавета Дмитрівна (26.03.1827–?) 7

- Народилася 26.03.1827 р. в с. Петровському [14, л. 8].
- Чоловік: Папчинський Самсон Павлович, колезький асесор.
- Діти: Марія, Віктор, Єлизавета, Анна, Микола, Павло

1. Анастасія Дмитрівна (21.10.1828–?) 7

- Народилася 21.10.1828 р. в с. Петровському [14, л. 9].
- Чоловік: Никифоров штаб-ротмістр.

12. Євпраксія Дмитрівна (28.03.1834–) 7

- Народилася 28.03.1834 р. в с. Петровському [14, л. 10].

13. Анна Дмитрівна (12.02.1837–)

- Народилася 12.02.1837 р. в с. Петровському [14, л. 8].

14. Дмитро Васильович (? – ?) 8

- Землевласник Катеринославського повіту [25, с. 67]. У 1891 р. земський гласний Катеринославського повітового земського зібрання, колезький секретар [5 с. 2].
- У 1899 р. володів маєтком площею 2970,2 дес. біля с. Лошкарівка Лошкарівської волості [23, с. 53].

15. Наталя Василівна (?–?) 8